

Dekadni bilten stanja vodne bilance kmetijskih tal v Sloveniji od 21. do 30. septembra 2016

Povzetek

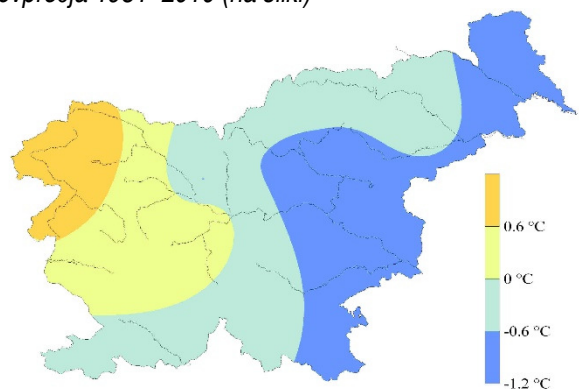
Letošnje vegetacijsko obdobje se je končalo s precej sušnimi razmerami, še posebno na obalnem območju. Sušne razmere pa so se okrepile tudi na severovzhodu države, kjer se s polj umikajo dozoreli kmetijski pridelki, na prostih površinah pa se že pričenjajo priprave na jesensko setev ozimnih žit. Na severovzhodu države pripravo tal na jesensko setev močno ovirajo izsušena tla. V sušnem stresu pa so tudi jesenske poljščine, še posebno oljna ogrščica. Suho vreme v zadnji dekadi septembra pa je bilo izjemno naklonjeno trgatvi in obiranju jabolk.

METEOROLOŠKE RAZMERE

September se je poslovil s sočnimi in suhimi jesenskimi dnevi. Za vzorec dežja je padlo ob začetku in koncu dekade, sicer pa so prevladovali sončni in čez dan zelo topli dnevi. Skoraj vsak dan dekade se je po nižinah temperatura zraka povzpela nad 20 °C, ob koncu meseca pa so najvišje dnevne temperature zraka ponekod celo presegle 25 °C. Medtem ko so bili popoldnevi prijetno topli, se je v nočeh precej ohladilo. Vsak dan dekade se je temperatura zraka čez noč spustila pod 10 °C, ponekod so zjutraj namerili celo manj kot 5 °C. Po kotlinah in nižinah je bila pogosta jutranja megla. V večjem delu Slovenije je tako kombinacija hladnih juter in toplih popoldnevov poskrbela za podpovprečne dekadne temperature zraka, na vzhodu države je bilo tudi za več kot stopinjo hladneje kot sicer. Izjema je bil severozahod države, kjer so bile dekadne temperature zraka za okrog 0,5 °C nad povprečjem. Sonce je bilo s svojimi žarki to dekada zelo radodarno. V večjem delu Slovenije je trajanje sončnega obsevanja preseglo običajne vrednosti za vsaj 30 %, v delu osrednje in vzhodne Slovenije pa je bilo sončnih ur za od 50 do 60 % več kot običajno. Dekade pa niso zaznamovale samo prijetne zgodnje jesenske temperature zraka, temveč tudi zelo skromna količina padavin. Manjše krajevne plohe so se pojavljale prvi in zadnji dan dekade, a je bilo dežja za komajda kakšen milimeter. Na Obali, Štajerskem, Koroškem in v Prekmurju padavin v tretji dekadi septembra sploh niso zabeležili. V primerjavi z dolgoletnim povprečjem je bila količina padavin med 10 in 20 % le v visokogorju, v preostalem delu Slovenije pa je bilo padavin manj kot 5 % običajnih vrednosti.

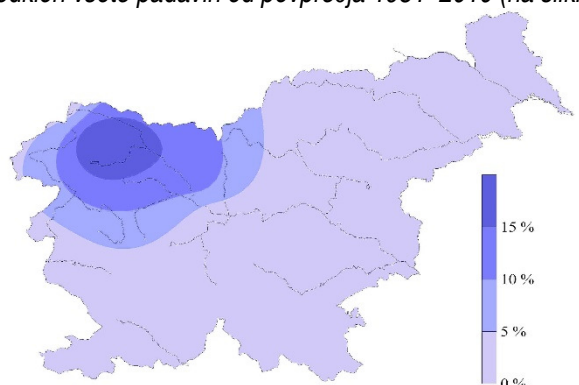
Dekadne povprečne temperature zraka, absolutne maksimalne in minimalne dnevne temperature zraka (T, °C) in odklon dekadne povprečne temperature zraka od povprečja 1981–2010 (na sliki)

Postaja	Tpovp	Tmax	Tmin
Bilje	16,5	26,1	8,5
Portorož let.	16,5	25,6	8,1
Ljubljana	15,1	24,9	6,5
Novo mesto	13,6	25,7	5,6
Celje	12,8	25,5	4,5
Maribor let.	13,9	24,9	5,4
Murska Sobota	13,0	26,1	3,2
Rateče	11,3	22,0	3,0
Slovenj Gradec	12,5	24,2	3,6

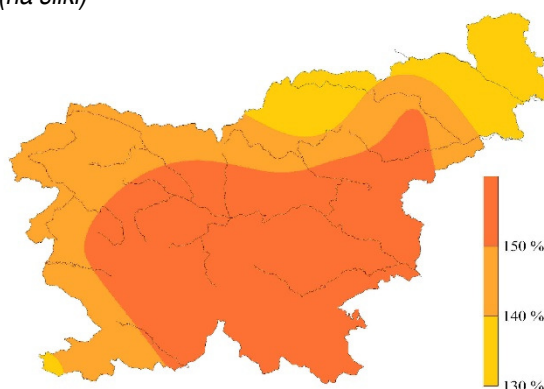
Dekadne vsote padavin (RR, v mm), število suhih in deževnih dni ter odklon vsote padavin od povprečja 1981–2010 (na sliki)

Postaja	RR	suhi	deževni
Bilje	0,1	9	1
Portorož let.	0,0	10	0
Ljubljana	0,3	9	1
Novo mesto	0,4	9	1
Celje	0,1	9	1
Maribor let.	0,0	10	0
Murska Sobota	0,0	10	0
Rateče	0,5	9	1
Slovenj Gradec	0,0	10	0

Dekadne vsote ur sončnega obsevanja (ure), maksimalna dnevna vsota ur sončnega obsevanja ter odklon dekadne vsote od povprečja 1981–2010 (na sliki)

Postaja	Sončno obsevanje	Max
Bilje	86,4	10,7
Portorož let.	91,9	10,9
Ljubljana	82,3	9,7
Novo mesto	87,8	10,4
Celje	83,3	9,6
Maribor let.	86,6	10,1
Murska Sobota	70,1	9,1
Rateče	82,8	9,6
Slovenj Gradec	70,7	9,6

TEMPERATURA TAL

Tako kot v prvi in drugi dekadi septembra so bila kmetijska tla tudi v tretji dekadi toplejša od povprečja. V globini od 5 do 10 cm so bile povprečne temperature tal najvišje na Goriškem, malo nad 20 °C, na Obali med 18 in 19 °C, drugod večinoma okoli 17 °C, le na Koroškem za dobro stopinjo manj. Odkloni od povprečja so se večinoma gibali med 1 in 2 °C, na Goriškem in celjskem med 2 do 3 °C, na Obali pa so bile temperature tal precej bližje dolgoletnemu povprečju. Najvišja temperatura tal v globini 5 cm je bila dobrih 27 °C, izmerjena na Goriškem, drugod niso presegle 24 °C, na Koroškem pa se niso povzpelle nad 19 °C. Najnižje temperature tal so bile 14 °C na Goriškem, v osrednji Sloveniji ter na celjskem, drugod so se gibale med 12 in 14 °C, le v severovzhodni Sloveniji so se spustile do skoraj 10 °C.

Dekadna povprečna temperatura tal, odklon od povprečja 2001–2010 ter absolutna maksimalna in minimalna temperatura tal v globini 5 in 10 cm (Tt, °C)

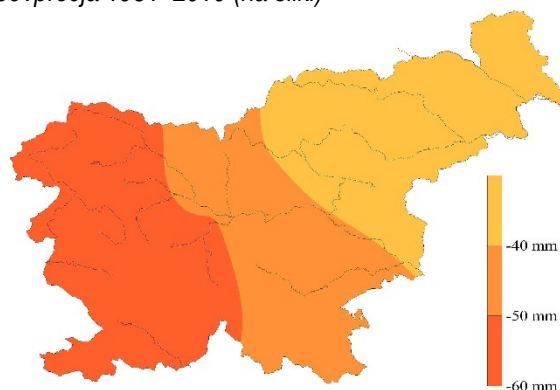
Postaja	5 cm				10 cm			
	Ttpovp	Odklon	Ttmin	Ttmax	Ttpovp	Odklon	Ttmin	Ttmax
Bilje	20,6	2,9	14,0	27,2	20,3	2,5	16,2	23,5
Portorož let.	18,0	0,5	12,0	23,6	18,9	0,9	14,4	22,2
Ljubljana	17,5	1,6	14,0	20,6	17,7	1,7	15,3	19,5
Novo mesto	16,7	0,8	11,2	22,2	17,0	0,9	13,9	19,6
Celje	17,0	2,4	13,6	20,0	17,2	2,1	14,6	19,4
Maribor let.	16,9	1,8	12,3	21,7	17,1	1,7	13,6	19,0
Murska Sobota	16,3	1,2	10,3	23,0	16,5	1,2	12,2	19,7
Slovenj Gradec	15,9	1,4	12,7	18,9	16,3	1,6	13,7	18,5

VODNA BILANCA IN IZHLAPEVANJE

Zaradi izredno skromne količine padavin v zadnji dekadi septembra, je bila meteorološka vodna bilanca po vsej državi negativna. Primanjkljaji so se po nižinah gibali okrog 20 mm, na Goriškem in Obali pa okrog 30 mm. Odstopanje vodne bilance od povprečja je bilo po vsej Sloveniji negativno, med 30 in 40 mm na severovzhodu, med 40 in 50 mm v delu osrednje in vzhodne Slovenije, največje pa je bilo v zahodni Sloveniji, kjer so primanjkljaji znašali tudi do 60 mm več kot običajno.

Dekadne vsote meteorološke vodne bilance (VB, mm), evapotranspiracije (ET₀, mm), število dni z ET₀ > 5 mm/dan ter odklon dekadne meteorološke vodne bilance od povprečja 1981–2010 (na sliki)

Postaja	VB	ET ₀	ET ₀ > 5 mm
Bilje	-27,4	27,5	0
Portorož let.	-33,1	33,1	0
Ljubljana	-22,1	22,4	0
Novo mesto	-22,7	23,1	0
Celje	-21,3	21,4	0
Maribor let.	-22,9	22,9	0
Murska Sobota	-20,3	20,3	0
Rateče	-18,7	19,2	0
Slovenj Gradec	-14,4	14,4	0

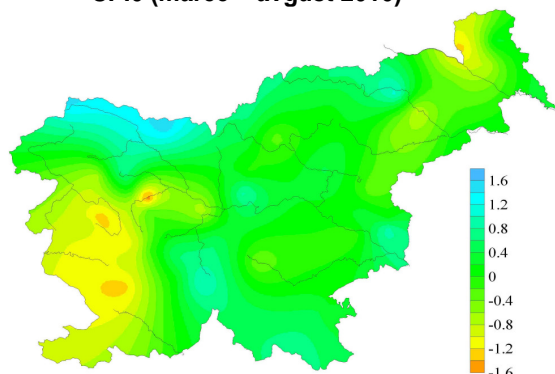

STANDARDIZIRAN PADAVINSKI INDEKS

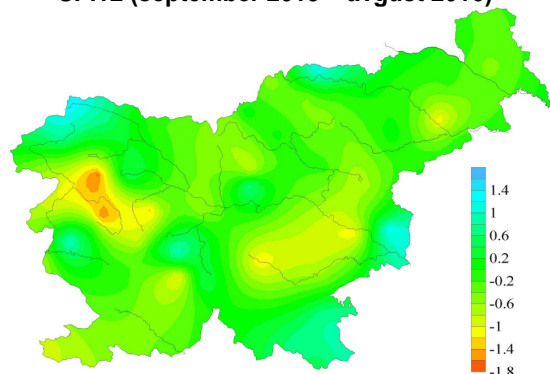
SPI (standardiziran padavinski indeks) predstavlja mero, kaj določena količina padavin skozi izbrano časovno obdobje pomeni glede na normalno oz. pričakovano količino padavin za to obdobje.

Vztrajnost sušnih razmer v pomladanskih in poletnih mesecih na Pimorskem kaže tudi SPI (6-mesečni, slika levo), kazalec za spremljanje razvoja sušnih razmer. Jugozahodni del države uvršča v območje z zmerno sušnimi razmerami, drugod po državi pa so bile razmere normalne iziroma mestoma celo na ravni zmerno mokrih razmer. Podobno, so bile v večinskem delu države normalne razmere z nekaj izstopajočimi zmerno sušnimi in zmerno mokrimi območji tudi v preteklem 12 mesečnem obdobju.

SPI6 (marec – avgust 2016)

SPI12 (september 2015 – avgust 2016)

SPI	opis	barvna skala	verjetnost pojava
2,0 in več	Ekstremno mokro	Temno Modra	2,3 %
1,5 do 1,99	Zelo mokro	Svetlo Modra	4,4 %
1,0 do 1,49	Zmerno mokro	Sivo Modra	9,2 %
-0,99 do 0,99	Normalno	Zelena	68,2 %
-1,49 do -1,0	Zmerno suho	Rumena	9,2 %
-1,99 do -1,5	Zelo suho	Oranžna	4,4 %
-2,0 in manj	Ekstremno suho	Rdeča	2,3 %

STANJE RASTLIN

Zadnja dekada septembra je bila v znamenju trgateve, ki je predvsem v podravskega vinorodnem območju dosegla svoj vrhunec prav ob koncu dekade. Vremenske razmere so bile naklonjene tudi spravi drugih poljskih pridelkov in obiranju jabolk. Koruza se umika s polj, le hibridi višjih zrelostnih razredov, ki imajo še preveč vlage v zrnju, naprej zorijo. V pretekli dekadi so v severovzhodni Sloveniji pobirali tudi buče. Zelo suha zadnja septembrska dekada je v severovzhodnem delu Slovenije povzročila poslabšanje sušnih razmer. Sušni stres je v tem času oviral predvsem oljno ogrščico in krmne dosevke, stopnjevali pa so ga še številni insekti, ki so napadali mlade rastline. Zgodnje sorte ječmena so ponekod že posejali, setev te poljščine pa ob koncu dekade še ni bila zaključena. Dinamiko setve so omejevala presuha tla, ki so onemogočala pripravo tal za setev. Sušne razmere, zlasti če se bodo nadaljevale, bodo vplivale tudi na počasnejši vznik semena.

Tudi drugod po državi so se sušne razmere v zadnji dekadi septembra nekoliko poslabšale, le da vegetacijski primanjkljaji vodne bilance večinoma niso presegali običajnih vrednosti, zato niti ob koncu letošnjega vegetacijskega obdobja, niso povzročile hujšega stresa. Izjema je obalno območje, ki nosi breme velikega poletnega primanjkljaja vode in ves čas prisotnega sušnega stresa, ki v tem obdobju ogroža pridelek oljk, ki so že prešle v zaključno obdobje zorenja.

PETDNEVNA PROGNOZA VREMENA izdana dne 4. 10. 2016

SLOVENIJA	Torek	Sreda	Četrtek	Petek	Sobota
Vreme/Pojavi					
Megla/Nevihite					
Pojavi	dež				
Tmax [°C]	19	15	16	14	15
Tmin [°C]	7	3	2	7	4
Veter	⇓⇓	⇓	→		
Hitrost vetra [km/h]	18 .. 36	7 .. 18	< 7	0	0

Verjetnostna 10 dnevna modelska napoved vremena je dostopna na:

<http://meteo.arso.gov.si/met/sl/app/webmet/> pod povezavami Vreme podrobneje /Modelska napoved/Verjetnostna napoved - 10 dni